

Urząd Gminy Hrubieszów
ul. Bolesława Prusa 8, 22-500 Hrubieszów

Hrubieszów

1. Charakterystyka gminy

Gmina Hrubieszów jest malowniczo położona w południowo-wschodniej części Województwa Lubelskiego, przy granicy z Ukrainą, od której oddziela ją jedynie Bug. Jest to gmina typowo wiejska, chociaż jej siedziba zlokalizowana jest w mieście Hrubieszów. Samo miasto Hrubieszów nie wchodzi w skład gminy, tworząc odrębną jednostkę samorządu lokalnego. Gmina składa się z 37 miejscowości, które zorganizowane są w 36 sołectw. Obszarowo jest jedną z największych gmin w Polsce, powierzchnia gminy wynosi 259 km². Obok rolnictwa (wciąż głównego źródła dochodów mieszkańców) rozwija się jeszcze sektor usług.

Gmina Hrubieszów opiera się na dwóch filarach, których walory jednocześnie są prezentowane i promowane, wpływając na harmonijny rozwój. Z jednej strony jest to bardzo bogate dziedzictwo kulturowe. O atrakcyjności tych terenów, już w pradziejach, świadczą sensacyjne odkrycia archeologiczne prowadzone, z przerwami, przez wiele lat. Miejsca takie wyznaczają nadbużański Gródek i nieco odległy, ale rozslawiony na całym świecie Masłomęcz, starożytna stolica regionu osiadłych tutaj Gotów. We wsi zbudowano skansen „Wioska Gotów”. Gmina Hrubieszów to również teren działalności księdza Stanisława Staszica, który założył tu w 1816 r. Towarzystwo Rolnicze Hrubieszowskie, jako pierwszą tego typu organizację w Europie (do dziś pozostały ślady jego działalności).

Z drugiej strony, na atrakcyjność Gminy Hrubieszów wpływają: jej położenie w dolinie rzek Bug i Huczwa oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe, w tym niezwykle rzadkie i cenne gatunki fauny i flory. Dla kilku gatunków teren Gminy Hrubieszów jest jedynym miejscem występowania w Polsce. Najcenniejszymi zbiorowiskami na terenie gminy są murawy kserotermiczne, występujące w rejonie Gródka i Czumowa (na obszarze tzw. „Królewskiego Kąta”) na stromych i nasłonecznionych stokach doliny Bugu, na których rozwija się roślinność charakterystyczna dla stepów trawiastych lub kwietnych stref lasostepu. Bogactwo przyrodnicze gminy potwierdzają różne formy ochrony przyrody.

Zarówno dziedzictwo kulturowe, jak i bogactwo przyrodnicze wpływają na rozwój turystyczny gminy. Obok Masłomęcza,

na jej terenie funkcjonuje 9 innych wiosek tematycznych, każda z innym tematem przewodnim. Baza noclegowa rozwija się pod postacią gospodarstw agroturystycznych. Jedno z gospodarstw zlokalizowane jest w zabytkowym XIX wiecznym pałacyku w Czumowie, który wyrasta nad samym granicznym Bugiem.

2. Partnerzy zagraniczni

- 2.1. Włodzimierz Wołyński - Ukraina
- 2.2. Horochowska Rada Rejonowa
- 2.3. Wynohradiwska Rada Rejonowa

3. Informacja nt. współpracy zagranicznej Gminy Hrubieszów

Współpraca zagraniczna, zgodnie z art. 7 ustawy o samorządzie gminnym do zadań własnych Gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej, m.in. w zakresie współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw. Zadania z tego zakresu, w strukturze Urzędu Gminy Hrubieszów, zostały przyporządkowane w 2007 r. do stanowiska ds. informacji i promocji. W latach 2006-2007 należały do zakresu obowiązków stanowiska ds. rozwoju gminy, a wcześniej stanowiska ds. organizacyjnych.

3.1. Gmina Hrubieszów posiada podpisane umowy z następującymi samorządami ukraińskimi:

3.1.1. Miasto Włodzimierz Wołyński (Wołyńska Oblast'), Porozumienie o współpracy z dnia 19 maja 1995 r.

3.1.1.1. Zakres współpracy: transport, gospodarka komunalna, ochrona przyrody, kultura i sztuka, turystyka, sport i rekreacja, wymiana doświadczeń, promocja regionu, promocja języka, obyczajów i tradycji regionu partnerskiego, edukacja, inne sfery działalności samorządu.

Umowa ma charakter wielostronny ze strony ukraińskiej została zawarta przez Radę Miasta Włodzimierz Wołyński (Przewodniczący P. Mamedow), a ze strony polskiej jej sygnatariuszami są: Rada Miasta (Przewodniczący Zdzisław Kosakowski) i Burmistrz Miasta Hrubieszowa (Czesław Podgórski), Gmina Hrubieszów (Wójt Jan Mołodecki), Gmina Trzeszczany (Wójt Henryk Kozłowski). Zawarto ją przy udziale Starosty Hrubieszowskiego (Edward Załoga) oraz Senatora RP Mariana Kwiatkowskiego. Umowa obowiązuje do nadal.

3.1.1.2. Gmina Hrubieszów utrzymuje z Włodzimierzem Wołyńskim stałe kontakty. Wspólnie realizowaliśmy kilka projektów z dofinansowaniem ze środków zewnętrznych (UE i Norweski Mechanizm Finansowy). Podpisano również wiele umów i deklaracji współpracy, odnośnie realizacji wspólnych projektów od 2004 r., których wnioskodawcą była Gmina Hrubieszów.

3.1.1.3. W 2003 r. podpisano dwustronną umowę (Mer Petro Sahaniuk i Wójt Jan Mołodecki) dotyczącą realizacji projektu, którego wnioskodawcą była Gmina Hrubieszów. Projekt pn. „Transgraniczna Trasa Turystyczna” uzyskał w 2004 r. dofinansowanie (grant) z Programu Współpracy Przygranicznej Phare w ramach Fundusz Małych Projektów Infrastrukturalnych w wysokości 94.532,00 euro, tj. ok. 350.593,00 zł (całkowita wartość projektu wynosiła: 126.043,00, tj. ok. 487.532,00 zł). Realizacją i finansowaniem projektu zajmowała się wyłącznie Gmina Hrubieszów. Dzięki dofinansowaniu wyznaczono i oznakowano na terenie Gminy Hrubieszów tzw. Transgraniczną Trasę Turystyczną o łącznej długości ok. 80 km. Na jej przebiegu wyremontowano kilka odcinków dróg, utworzono pole namiotowe w Czumowie i sezonową bazę noclegową w budynku Szkoły Podstawowej w Husynnem oraz wykonano trzy wiaty dla turystów w Gródku, Czumowie i Ślipczu, a także utworzono i wyposażono Gminne Centrum Informacji Turystycznej w Siedzinie Urzędu Gminy Hrubieszów.

Celem ogólnym projektu był rozwój współpracy transgranicznej tak, by zwiększała możliwości rozwoju gospodarczego w sektorze turystyki. Ruch turystyczny w Województwie Lubelskim, a zwłaszcza na ścianie wschodniej jest bardzo niski. Turyści pochodzą głównie z Ukrainy i Białorusi. Niskie zainteresowanie gminą, turystów polskich i zagranicznych, uwarunkowane jest głównie słabo rozwiniętą infrastrukturą. Brak jest również dynamicznie funkcjonujących podmiotów gospodarczych w sektorze turystyki. Realizacja projektu

miała na celu zbudowanie publicznej infrastruktury turystycznej, wokół której narodziły się prywatne inicjatywy w sektorze usług turystycznych. Inicjatywy te dla pełnego wykorzystania walorów turystyczno-krajobrazowych po obu stronach granicy miały przybrać charakter bilateralny.

3.1.1.4. W dniu 16 sierpnia 2005 r. Wójt Gminy Hrubieszów (Jan Mołodecki) i Mer Miasta Włodzimierz Wołyński (Petro Sahaniuk) podpisali 5 deklaracji partnerstwa, dotyczące realizacji przez Gminę Hrubieszów projektów, polegających na:

- budowie wodociągu w miejscowości Gródek,
- budowie wodociągu grupowego „Stefankowice” (la miejscowości: Stefankowice, Stefankowice Kolonia i Kułakowice Trzecie),
- rozbudowie Urzędu Gminy Hrubieszów na potrzeby utworzenia Centrum Wspierania Współpracy Transgranicznej,
- budowie drogi w Nowosiólkach,
- budowie drogi w Dąbrowie.

W konsekwencji Gmina Hrubieszów złożyła trzy wnioski o dofinansowanie własnych inwestycji (trzy pierwsze, oprócz dróg) do programu INTERREG IIIA/TACIS CBC 2004-2006. Projekty nie przewidywały udziału finansowego i zaangażowania rzeczowego ukraińskiego partnera w realizację projektów. Żaden z tych projektów nie uzyskał dofinansowania z powodu braku wystarczających środków w programie.

3.1.1.5. W dniu 10.11.2009 r. Wójt Gminy Hrubieszów (Jan Mołodecki) i Mer Miasta Włodzimierz Wołyński (Petro Sahaniuk) zawarli umowę partnerską dotyczącą wspólnej realizacji projektu pn.: „Nadbużańska przyroda – produkt transgranicznej turystyki ekologicznej – droga do rozwoju”. W konsekwencji Gmina Hrubieszów złożyła wniosek o dofinansowanie projektu ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach autorskiego Programu Wspierania Inicjatyw Transgranicznych w Euroregionie Bug, opracowanego i realizowanego przez Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug. Projekt ten otrzymał dofinansowanie w wysokości 34.972,80 zł (całkowita wartość wydatków wyniosła: 41.946,85 zł) i realizowany był w 2010 r. na terenie powiatu hrubieszowskiego. Miasto Włodzimierz Wołyński nie ponosiło wkładu finansowego. Celem projektu było pobudzenie i rozwój nowych inicjatyw oraz wspieranie istniejącej współpracy transgranicznej polskich i ukraińskich samorządów, a także podjęcie współpracy w zakresie transgranicznej turystyki ekologicznej poprzez wymianę doświadczeń i wiedzy oraz podniesienie poziomu życia i społeczno-ekonomicznej integracji sąsiadujących regionów po obu stronach granicy.

W ramach projektu przeprowadzono konferencję z udziałem wszystkich partnerów (w tym ukraińskiego) i przedstawicieli władz sąsiednich gmin w miejscu o szczególnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych nad rzeką Bug (w pałacu w Czumowie). Część uczestników konferencji uczestniczyła również w wyjeździe studyjnym (prezentacji plenerowej) po najbardziej atrakcyjnych miejscach gminy. Efektem podjętej współpracy z partnerem zagranicznym (Miasto Włodzimierz Wołyński) i dwoma partnerami krajowymi (Zespół Parków Krajobrazowych Roztocza z/s w Zamościu oraz Stowarzyszenie Hrubieszowskie „Lepsze Jutro” Lokalna Grupa Działania) było opracowanie publikacji (albumu) prezentującej walory przyrodniczo-kulturowe nadbużańskiej Gminy Hrubieszów i jej okolic w nakładzie 2500 egzemplarzy. Część nakładu albumu została przekazana partnerowi zagranicznemu podczas wizyty trzyosobowej delegacji we Włodzimierzu Wołyńskim. Album był rozprowadzany nieodpłatnie, stanowiąc formę promocji.

3.1.1.6. W dniach 15 – 16 marca 2007 r. dwaj pracownicy Urzędu Gminy Hrubieszów uczestniczyli w Międzynarodowym Turnieju Siatkówki o Puchar Mera Miasta Włodzimierza Wołyńskiego, jako reprezentanci drużyny Miasta Hrubieszowa. Korzystając z okazji promowali również Gminę Hrubieszów, m.in. poprzez rozpropagowanie wydawnictw promocyjnych (także w języku ukraińskim).

3.1.2. Horochowska Rada Rejonowa (Wołyńska Oblast’), Umowa w sprawie współpracy z dnia 22 grudnia 2009 r.

3.1.2.1. Zakres współpracy: transport, gospodarka komunalna, ochrona przyrody, kultura i sztuka, stosunki religijne, turystyka, sport i rekreacja, upowszechnianie idei demokracji, wymiana doświadczeń, promocja regionu, promocja języka, obyczajów i tradycji regionu partnerskiego, edukacja w tym wymiany grup młodzieży

szkolnej, realizacja projektów współfinansowanych ze środków programów pomocowych Unii europejskiej, innych sfer działalności samorządu.

- 3.1.2.2.** W praktyce współpraca pomiędzy naszymi samorządami polegała na wizytach delegacji (wymiana doświadczeń i udział w uroczystościach) oraz planach dotyczących realizacji projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych. Właśnie w celu wspólnego pozyskiwania środków z UE Gmina Hrubieszów, za pośrednictwem pracownicy Konsulatu RP w Łucku, nawiązała kontakt z Horochowską Radą Rejonową. Do pierwszej wizyty władz z Horochowa w Gminie Hrubieszów doszło w dniu 22 grudnia 2009 r., a do kolejnej w dniu 4 stycznia 2010 r. Podczas tych spotkań omawiano możliwości współpracy dwustronnej i kwestii pozyskiwania środków europejskich. Z kolei w dniu 25 lutego 2010 r. w Horochowie gościła dwuosobowa delegacja Gminy Hrubieszów (ówczesny Przewodniczący Rady Gminy Hrubieszów Jerzy Fedorcuk i pracownik Urzędu Gminy Hrubieszów). Do ostatniej oficjalnej wizyty przedstawicieli władz Horochowskiej Rady Rejonowej na terenie Gminy Hrubieszów doszło w dniu 29 sierpnia 2010 r. w związku z organizacją Dożynek Gminno-Parafialnych w miejscowości Janki. Na uroczystości przybyła trzyosobowa delegacja z ówczesnym Przewodniczącym Rady Jarosławem Dowhopołowem na czele. Po wyborach samorządowych na Ukrainie z października 2010 r. w Horochowie doszło do zmiany we władzach, co skutkowało w zaprzestaniu kontaktów pomiędzy przedstawicielami władz obu samorządów, chociaż nie wyrzeczono się dalszej współpracy. Współpraca ta zeszła jedynie do poziomu kontaktów roboczych, utrzymywanych pomiędzy odpowiednimi pracownikami obu urzędów.
- 3.1.2.3.** Podczas wizyty hrubieszowskiej delegacji w Horochowie (25 lutego 2010 r.) Przewodniczący Horochowskiej Rady Rejonowej (Jarosław Dowhopołow) podpisał deklarację partnerską, uprawniającą Gminę Hrubieszów do złożenia wniosku o dofinansowanie realizacji projektu pn.: „Budowa sieci wodociągowej i przyłączy wodociagowych z punktami czerpalnymi w miejscowości Husynne, Moroczyn i Dziekanów” w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina. Niestety wniosek ten nie uzyskał dofinansowania z uwagi na to, że był to projekt prosty – realizowany po jednej stronie granicy, choć z korzyścią dla obu partnerów.
- 3.1.2.4.** W dniu 29 maja 2010 r. na Dniu Samorządowca w miejscowości Czumów (Gmina Hrubieszów) występował 40-osobowy ludowy amatorski zespół „Oswitanka”, składający się z nauczycieli z Rejonu Horochowskiego.
- 3.1.2.5.** W 2010 r. Gmina Hrubieszów, w ramach projektu pn. „Nadbużańska przyroda – produkt transgranicznej turystyki ekologicznej – droga do rozwoju”, realizowanego w partnerstwie z Miastem Włodzimierz Wołyński, wydała album o atrakcjach Gminy i okolic. Został on przetłumaczony przez pracownika Urzędu Gminy Hrubieszów, a korekty ukraińskiego tekstu, w ramach współpracy pomiędzy samorządami, bezpłatnie dokonał pracownik Horochowskiej Rady Rejonowej (Wołodymyr Sajewycz).
- 3.1.2.6.** Efektem jednego ze wspólnych planów było zawarcie dwustronnej Deklaracji współpracy z dnia 7 maja 2012 r. (Wójt Jan Mołodecki i Przewodniczący Rady Rejonowej Leonid Andrijczuk), dotyczącej wspólnej realizacji mikroprojektu pn.: „Wspólne promowanie atrakcji turystycznych pogranicza polsko-ukraińskiego”. Dzięki temu Gmina Hrubieszów złożyła swoją propozycję mikroprojektu w partnerstwie z Horochowską Radą Rejonową (Wołyńska Oblast') i Wynohradiwską Radą Rejonową (Zakarpaska Oblast') do Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu Bug, które zebrało ok. 20 takich mikroprojektów i złożyło tzw. projekt parasolowy do dofinansowania w ramach działania 3.2 „Inicjatywy społeczności lokalnych” Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013.
- Mikroprojekt zakładał organizację Festiwalu Pogranicza na terenie Gminy Hrubieszów z udziałem dwóch pozostałych partnerów oraz udział przedstawicieli Gminy Hrubieszów (zespoły ludowe) w podobnych festiwalach w Rejonie Wynohradiwskim i Rejonie Horochowskim. Ukraińscy partnerzy mieli mieć możliwość zwiedzenia Gminy Hrubieszów i korzystania z noclegów w gospodarstwach agroturystycznych, dzięki czemu mieli zyskać mieszkańcy Gminy Hrubieszów. Dodatkowo przewidywano wykonanie 10 tablic informacyjnych dla hrubieszowskich wiosek tematycznych oraz wykonanie dla każdej z tych 10 wsi po 500 egz. widokówek. Ponadto wszyscy partnerzy zamierzali opracować i opublikować wydawnictwa promocyjne: Gmina Hrubieszów broszurę informacyjno-promocyjną w nakładzie 3000 egz., Rejon Wynohradiwski broszurę w nakładzie

2000 egz., a Rejon Horochowski broszurę w nakładzie 500 egz., folderek w nakładzie 1000 egz. oraz książkę o miasteczku Beresteczko w nakładzie 700 egz. Wszystkie publikacje po wydaniu miały być rozpowszechniane bezpłatnie. Wszyscy partnerzy zamierzali wymienić się swoimi wydawnictwami.

Był to pierwszy projekt, który Gmina Hrubieszów zamierzała zrealizować w partnerstwie z samorządami ukraińskimi i który przewidywał finansowy udział partnerów ukraińskich oraz realizację działań po obu stronach granicy.

Niestety cały projekt parasolowy SSERB nie uzyskał dofinansowania.

- 3.1.2.7. W dniach 4-5 kwietnia 2012 r. przedstawiciele Gminy Hrubieszów (Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Hrubieszowie z siedzibą w Wołajowicach Danuta Kloc i dwóch pracowników Urzędu Gminy) odbyli wizytę w Horochowie, omawiając możliwości współpracy, w tym szczegóły planowanego do złożenia w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013 mikroprojektu.
- 3.1.2.8. W 2016 r. rozpoczęto wspólne prace przygotowawcze z Rejonem Horochowskim, polegające na opracowaniu wspólnego wniosku w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020. Projekt przewiduje rozbudowę Wioski Gotów w Masłomęczu (budowa dwóch kolejnych chat oraz studni i pieca), a także remont muzeum w mieście Horochów. Wypracowywanie koncepcji projektu prowadzono od kwietnia 2016 r., a wniosek (koncepcja) złożono w grudniu. Koncepcja została oceniona pozytywnie i do końca czerwca 2017 r. wspólnie przygotowano i złożono pełny wniosek aplikacyjny.
- 3.1.2.9. W dniu 5 czerwca 2016 r., podczas uroczystych obchodów Dnia Samorządu Terytorialnego – VI Królewskiego Jarmarku Nadbużańskiego na terenie Gminy Hrubieszów gościła czteroosobowa delegacja z Rejonu Horochowskiego z Przewodniczącym Horochowskiej Rady Rejonowej Panem Tarasem Szczerbliukiem na czele. Było to pierwsze spotkanie władz Gminy Hrubieszów z nowowybranym Przewodniczącym.
- 3.1.2.10. W lipcu 2016 r. Gmina Hrubieszów aktywnie wspierała Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Czumów „Kresy” i pośredniczyła w kontaktach (w tym tłumaczeniach) i podczas wspólnego opracowania wniosku pt. „Spotkania Kresowe” z Horochowskim Koledżem Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Rolniczego, który został złożony w celu przyznania dofinansowania z Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży. Wniosek nie otrzymał dofinansowania.
- 3.1.3. Wynohradiwska Rada Rejonowa (Zakarpaska Oblast'), Deklaracja współpracy z dnia 10 maja 2012 r.
  - 3.1.3.1. Podpisana została przez Przewodniczącą Rady Rejonowej Ołeha Lubimowa). Zakres współpracy: wspólna realizacja mikroprojektu pn.: „Wspólne promowanie atrakcji turystycznych pogranicza polsko-ukraińskiego”. Gmina Hrubieszów złożyła swoją propozycję mikroprojektu w partnerstwie z Horochowską Radą Rejonową (Wołyńska Oblast') i Wynohradiwską Radą Rejonową (Zakarpaska Oblast') do Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu Bug, które zebrało ok. 20 takich mikroprojektów i złożyło tzw. projekt parasolowy do dofinansowania w ramach działania 3.2 „Inicjatywy społeczności lokalnych” Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013. Niestety cały projekt parasolowy SSERB nie uzyskał dofinansowania.
  - 3.1.3.2. Kontakty pomiędzy obu samorządami zostały nawiązane pod koniec 2010 r. z inicjatywy ukraińskiej za pośrednictwem byłej pracownicy Rady Miast Chust, która po wyborach samorządowych na Ukrainie z października 2010 r. zmieniła miejsce pracy. Planowano występowanie o środki w ramach wspólnych projektów ze środków Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013.
  - 3.1.3.3. W dniu 5 kwietnia 2012 r. przedstawiciele Gminy Hrubieszów (Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Hrubieszowie z siedzibą w Wołajowicach Danuta Kloc i dwóch pracowników Urzędu Gminy) odbyli wizytę w Rejonie Winohradiwskich, omawiając możliwości współpracy, w tym szczegóły planowanego do złożenia w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013 mikroprojektu.
  - 3.1.3.4. W marcu 2013 r. (korzystając z posiadanych partnerów) w Urzędzie Gminy Hrubieszów przygotowano wniosek, którego wnioskodawcą (pro forma) było Stowarzyszenie Hrubieszowskie „Lepsze Jutro” Lokalna Grupa Działania (Gmina Hrubieszów jest jego członkiem), a partnerem zagranicznym Komunalne Przedsiębiorstwo „Agencja lokalnego rozwoju Winogradowszczyzny” z Winohradowa. Wniosek o dofinansowanie nosił tytuł „Przekażmy dalej własne doświadczenia” i został złożony do Programu „Przemiany w Regionie” –

RITA. Projekt przewidywał przekazanie hrubieszowskich doświadczeń w kooperacji władz lokalnych ze społeczeństwem i wspierania tworzenia oraz funkcjonowania organizacji pozarządowych, a także w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowym ukraińskiemu partnerowi, m.in. poprzez szkolenie i wydanie publikacji. Został oceniony pozytywnie, ale niestety nie otrzymał dofinansowania z powodu braku środków.

3.1.4. Zespół Naukowo-Wychowawczy „Szkoła Podstawowa klas I-III – Liceum” w m. Zimne (Wołyńska Obłast’), Porozumienie o współpracy z dnia 16 listopada 2005 r. ze Szkołą Podstawową im. Jana Pawła II w Mienianach

3.1.3.1. Porozumienie zostało podpisane przez dyrektorów obu szkół (Jarosława Łukiewicza i Ałłę Melnik), a także jako wspierających porozumienie przez: Wójta Gminy Hrubieszów Jana Molodeckiego i Przewodniczącego Wołyńskiej Rejonowej Administracji Państwowej Jurija Myhalca.

3.1.3.2. W dniu 27.05.2013 r. przedstawiciele szkoły z Miasta Zimne gościli na terenie Gminy Hrubieszów, w związku z organizacją Dnia Samorządowca w Czumowie.

3.2. Ponadto Gmina Hrubieszów prowadzi współpracę bez umów z następującymi samorządami i podmiotami:

3.2.1. Rada Miasta Chust (Zakarpaska Obłast’ - UKRAINA)

3.2.1.1. Gmina Hrubieszów nawiązała kontakty z samorządem z Chustu w styczniu 2010 r. na wniosek ukraińskiej strony, która poszukiwała partnera do przygotowania projektu w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013. Do przygotowania wspólnego projektu nie doszło, ale stałe kontakty utrzymywane są do dziś. Do pierwszej wizyty trzyosobowej delegacji ukraińskiej z ówczesnym merem Mychajło Dżandą na terenie Gminy Hrubieszów doszło na początku 2010 r. Po wyborach samorządowych z października 2010 r. w Chuście doszło do zmiany władz, co skutkowało osłabieniem dwustronnych kontaktów.

3.2.1.2. Z inicjatywy ukraińskiej strony w maju 2012 r. nowe władze Miast Chust wyraziły zainteresowanie wznowieniem współpracy. W związku z powyższym zaproszono delegację Gminy Hrubieszów na I Dzień Miasta Chust. Delegacja w składzie: Przewodniczący Rady Janusz Jędrzejewski, Radny Rady Gminy Ireneusz Solak i dwóch pracowników Urzędu Gminy) gościła w Chuście w dniach 19-21 maja 2012 r. Oprócz udziału w święcie prowadzono rozmowy na temat potencjalnych możliwości współpracy. Ponownie, delegacja Gminy Hrubieszów (Wójt Jan Molodecki, Przewodniczący Rady Janusz Jędrzejewski i dwóch pracowników Urzędu) uczestniczyła w obchodach II Dnia Miasta Chust w dniach 11-13 maja 2013 r.

3.2.1.3. W dniach 27-29 lipca 2012 r. na zaproszenie władz na terenie Gminy Hrubieszów, w związku z organizacją Biesiady Archeologicznej w Masłomęczu, gościła delegacja Miasta Chust, w składzie: Zastępca Mera Mychajło Riwis, Sekretarz Rady Miasta Wołodymyr Erfan i dwóch przedsiębiorców. Natomiast w dniach 27-29 lipca 2013 r. podczas kolejnej Biesiady Archeologicznej na terenie Gminy Hrubieszów gościła 4-osobowa delegacja z Chustu z dwoma zastępcami mera: Iwanem Fet’ko i Mykołą Annyszyncem.

3.2.1.4. Czornomorska Sełyszczka Rada (Odeska Obłast’ - UKRAINA)

3.2.1.5. W styczniu 2007 r. za pośrednictwem Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie, Gmina Hrubieszów nawiązała kontakty z miasteczkiem Czornomorskie nad Morzem Czarnym k. Odessy, na wniosek strony ukraińskiej. Zakres współpracy: wizyty przedstawicieli obu samorządów (wymiana doświadczeń, udział w uroczystościach). Wspólne plany dotyczące realizacji projektów.

3.2.1.6. Do pierwszego spotkania przedstawicieli obu społeczności doszło w dniach 10-12 sierpnia 2007 r. W związku z organizacją Biesiady Archeologicznej w Masłomęczu do Hrubieszowa przybyła trzyosobowa delegacja z miasteczka Czornomorskie, w składzie: deputowany Sełyszczkiej Rady Wałentyn Nykołajczuk, przedstawiciel sektora pozarządowego (katolicki) ksiądz Jurij Nahornyj i przedstawiciel przedsiębiorców i nauki Borys Afanasjew. W ramach rewizyty dwóch pracowników Urzędu Gminy Hrubieszów gościło w Czornomorkim w dniach 28-31 sierpnia 2007 r. Podczas tej wizyty rozmawiano na temat wspólnych możliwości realizacji projektów, w tym wymiany uczniów. Pracownicy Urzędu Gminy Hrubieszów przedstawili również Sełyszczkiej Radzie projekt ogólnej umowy dwustronnej. Umowa ta nie została dotąd podpisana. Deputowany Sełyszczkiej Rady Wałentyn Nykołajczuk gościł w Hrubieszowie jeszcze w dniach 1-3 września 2007 r. Później współpraca zeszła do poziomu stałych (częstych) kurtuazyjnych kontaktów pomiędzy pracownikiem Urzędu Gminy Hrubieszów i przedstawicielami społeczności lokalnej Miasta Czornomorskie.

3.2.1.7. W marcu 2013 r. (korzystając z posiadanych partnerów) w Urzędzie Gminy Hrubieszów przygotowano wniosek, którego wnioskodawcą (pro forma) było Stowarzyszenie Hrubieszowskie „Lepsze Jutro” Lokalna Grupa Działania (Gmina Hrubieszów jest jego członkiem), a partnerem zagranicznym Ekologiczny Klub „EOŁ” (również pro forma). Wniosek o dofinansowanie nosił tytuł „Przekazanie doświadczeń w budowaniu atrakcyjnego produktu turystycznego” i został złożony do Programu „Przemiany w Regionie” – RITA. Projekt przewidywał przekazanie hrubieszowskich doświadczeń w skutecznej budowie produktu turystycznego na przykładzie „masłomęckich Gotów”. Został oceniony pozytywnie, ale niestety nie otrzymał dofinansowania z powodu braku środków.

3.2.2. Sokalska Rada Rejonowa (Lwowska Oblast’ - UKRAINA)

3.2.2.1. W dniu 9 listopada 2006 r. na terenie Gminy Hrubieszów gościł Przewodniczący Sokalskiej Rady Rejonowej Ołeh Sołodjak. Celem wizyty było zainteresowanie zastosowaną w Szkole Podstawowej w Husynnem technologią ogrzewania – pompa ciepła.

3.2.2.2. W 19-20 styczniu 2008 r. dwaj pracownicy Urzędu Gminy Hrubieszów uczestniczyli w zawodach siatkarskich w Sokalu jako reprezentanci drużyny Miasta Hrubieszowa. Korzystając z okazji promowali również Gminę Hrubieszów, m.in. poprzez rozpropagowywanie wydawnictw promocyjnych (także w języku ukraińskim). Doszło również do spotkań z przedstawicielami Sokalskiej Rady Rejonowej. Wyrażono gotowość zacieśnienia współpracy. Już na początku lutego 2008 r. nawiązywano kontakty drogą elektroniczną z Wydziałem Oświaty Sokalskiej Rejonowej Administracji Państwowej, ustalając możliwości wspólnych działań. Zdecydowano się na wymianę młodzieży. Gmina Hrubieszów zapraszała zespoły dziecięce z Sokala na swoje majowe imprezy; Zielone Święto Pogranicza i Dzień Samorządowca. Proponowano również napisanie projektu na wymianę młodzieży w ramach inicjatywy Razem, realizowanej przez Polsko-Ukraińską Fundację Współpracy „PAUCI”. Ostatecznie w połowie maja Wójt Gminy Hrubieszów przesłał zaproszenie imienne dla grupy 22 dzieci i 14 opiekunów z Sokala na święto Zielone Pogranicze, organizowane w dniu 8 czerwca 2008 r. Niestety do wizyty nie doszło z powodu nie uzyskania wiz na czas. Nie doszło też do napisania wspólnego projektu z powodu braku zainteresowania ze strony ukraińskiej. W związku z tym kontakty pomiędzy obu samorządami sprowadzone zostały jedynie do sporadycznych kurtuazyjnych kontaktów pomiędzy odpowiedzialnymi pracownikami.

3.2.3. Krzywy Róg (Dniepropietrowska Oblast’ - UKRAINA)

3.2.3.1. Przy współudziale pracownika Urzędu Gminy Hrubieszów Zespół Szkół Publicznych w Moniatyczach złożył aplikację, w wyniku której zgłoszono Gminne Gimnazjum z ZSP w Moniatyczach do udziału w programie Wymiany Klubów Europejskich z Polski i Ukrainy, realizowanego przez Polską Fundację im. Roberta Shumana ze środków programu Polskiej Pomocy Zagranicznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2007 r. Dzięki temu szkoła z Moniatycz została zakwalifikowana do udziału w wymianie uczniów, jako jedna z 10 szkół w kraju (na ogólną liczbę ok. 150 zgłoszeń), a jej partnerem została Szkoła Nr 68 w Krzywym Rogu na Ukrainie. Uczniowie obu szkół odwiedzali zagranicznego partnera w październiku i listopadzie 2007 r. Na zakończenie projektu Gimnazjum z Moniatycz opracowało i wydało okazjonalną gazetę „Dzieci Europy”, która została przetłumaczona przez pracownika Urzędu Gminy Hrubieszów i przesłana do Krzywego Rogu.

3.2.3.2. Oprócz tego, po zakończeniu wymiany, podjęto kontakty z miastem Krzywy Róg, mające na celu wypracowanie instrumentów dalszej współpracy. W 2008 r. zapraszano zespół z Krzywego Rogu na majowy Dzień Samorządowca, a następnie na Dożynki Gminno-Parafialne. Niestety do wizyty nie doszło. Obecnie sprowadzają się one jedynie do rzadkich kontaktów kurtuazyjnych.

3.2.3.3. W 2014 r. Zespół Szkół Publicznych im. Papieża Jana Pawła II w Moniatyczach wziął udział w organizowaniu przez ukraińską szkołę nr 68 z Krzywego Rogu konferencji „Model ONZ. Ukraina. Krzywy Róg – 2014”. Z powodu napiętej sytuacji na Ukrainie Szkoła z Moniatycz nie zdecydowała się na wysłanie delegacji na konferencję, ale przesłano film z pozdrowieniami.

3.2.4. Włodzimiersko-Wołyńska Rada Rejonowa (UKRAINA)

- 3.2.4.1. Od kilku lat Gmina Hrubieszów inicjowała debatę na temat budowy przejścia granicznego z Ukrainą w miejscowości Gródek. W 2009 r. we współpracy z Włodzimiersko-Wołyńską Radą Rejonową i Starostwem Powiatowym w Hrubieszowie zorganizowano terenową wizytację dla przedstawicieli decydentów w Gródku. W spotkaniu uczestniczyła m.in. ówczesna Wojewoda Lubelska Genowefa Tokarska. Strona ukraińska przedstawiła wtedy, jak do dziś najbardziej skonkretyzowaną koncepcję budowy towarowego samochodowego przejścia kolejowego Gródek-Ambukiw.

3.2.5. Doniecka Oblast' (UKRAINA)

- 3.2.5.1. W czerwcu 2012 r. Gmina Hrubieszów została wybrana przez Fundację Inicjatyw Menadżerskich na miejsce wizyty studyjnej, zrealizowanej w ramach projektu „Aktywna Gromada” dla przedstawicieli samorządu z Donieckiej Oblasti. Projekt realizowany był w partnerstwie Miejscowego Związku Organów Samorządów Lokalnych Obwodu Donieckiego przy współfinansowaniu ze środków Programu Study Tour to Poland Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Urząd Gminy Hrubieszów zorganizował dzienny pobyt na terenie Gminy dla 8 ukraińskich samorządowców.

3.2.6. Stowarzyszenie Samorządu Lokalnego „Przybuże” (Wołyńska Oblast' – UKRAINA)

- 3.2.6.1. W dniu 5 listopada 2016 r. w Urzędzie Gminy Hrubieszów odbyły się I Targi Współpracy. Zorganizowali je wspólnie: Związek Gmin Lubelszczyzny (Wójt Gminy Hrubieszów Jan Mołodecki jest jednocześnie Przewodniczącym Związku) i ukraińskie Stowarzyszenie Samorządu Lokalnego „Przyburze”. W Targach uczestniczyli przedstawiciele polskich gmin i ukraińskich samorządów nadbużańskich. Były okazją do nawiązania współpracy (często pierwszych kontaktów zagranicznych pomiędzy samorządami). Były także okazją do rozpoczęcia współpracy pomiędzy Gminą Hrubieszów i ukraińskim stowarzyszeniem.
- 3.2.6.2. W dniach 30-31 marca 2017 r. pracownik Urzędu Gminy Hrubieszów, Piotr Tarasiuk – specjalista ds. informacji i promocji wziął udział w Forum Rozwoju Gromad Przybuża, które odbyło się we Włodzimierzu Wołyńskim na Ukrainie. Forum odbywało się w ramach, realizowanego przez Stowarzyszenie Samorządu Lokalnego „Przybuże” projektu, finansowanego zew środków Programu USAID. Celem Forum było przedstawienie reformy samorządowej na Ukrainie i polskich doświadczeń w tym zakresie.
- 3.2.6.3. Ukraiński zespół „Mgiełka” ze Starej Liszni koncertował podczas Gminnego Dnia Kobiet w Kozodawach (Gmina Hrubieszów).
- 3.2.6.4. W dniach 3 - 4 czerwca 2017 r. przedstawiciele Stowarzyszenia „Przybuże” i członkowie zespołu „Mgiełka” złożyli wizytę na terenie Gminy Hrubieszów. W pierwszym dniu uczestniczyli w zwiedzaniu najatrakcyjniejszych miejsc na terenie gminy i jej okolic, a w drugim dniu wizyty uczestniczyli w obchodach Dnia Samorządu Terytorialnego w Lasku Czumowskim.
- 3.2.6.5. Na dni 19-20 sierpnia planowany jest udział Gotów z Masłomęcza w Festiwalu „Książęcy”, który ma odbyć się we Włodzimierzu Wołyńskim.

3.2.7. Konwent Współpracy Samorządowej Polska – Ukraina (POLSKA)

- 3.2.7.1. Od 2014 r. Gmina Hrubieszów jest członkiem Stowarzyszenia Konwent Współpracy Samorządowej Polska-Ukraina z siedzibą w Szczecinie. W tym czasie podejmowano wspólnie wiele drobnych przedsięwzięć i inicjatyw, wpływających na rozwój polsko-ukraińskiej współpracy.
- 3.2.7.2. W dniach 19-21 maja 2017 r. zespół „To i Owo Na Ludowo” z Gródka (Gmina Hrubieszów) uczestniczył w Festiwalu Kultury Polskiej w Truskawcu na Ukrainie. Na Festiwalu Gminę Hrubieszów reprezentowali też dwaj pracownicy Urzędu Gminy Hrubieszów, którzy uczestniczyli m.in. w polsko-ukraińskiej konferencji poświęconej współpracy. Festiwal był współorganizowany przez Konwent Współpracy Samorządowej Polska-Ukraina, a Gmina Hrubieszów była jego oficjalnym partnerem.

3.2.8. Inne podmioty

- 3.2.8.1. W dniu 14 sierpnia 2016 r. zespół „To i Owo na Ludowo” z Gródka, dzięki wsparciu Urzędu Gminy Hrubieszów, uczestniczył w uroczystościach dożynkowych w miejscowości Kołona na Ukrainie (Obwód Wołyński).
- 3.2.8.2. W 2014 r. pracownik Urzędu Gminy Hrubieszów Piotr Tarasiuk – specjalista ds. informacji i promocji udzie-

lił wywiadu dla ukraińskiej gazety internetowej „Ukraińska Prawda” do cyklu „Życie Europejczyków”, na temat funkcjonowania samorządu gminnego w Polsce i praktyki samorządowej w Gminie Hrubieszów. Dość obszerny materiał ukazał się w dwóch częściach i spotkał się ze sporym zainteresowaniem oraz odzewem.

3.2.8.3. W dniach 11-12 października 2016 r. pracownik Urzędu Gminy Hrubieszów wziął udział w konferencji Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina, która odbywała się w Bukowelu na Ukrainie.

3.3. Gmina Hrubieszów promuje się za granicą poprzez własne wydawnictwa

Od dawna Gmina Hrubieszów wydaje swoje wydawnictwa promocyjne również dla obcokrajowców. Najaktywniej działania takie prowadzone były w ostatnim 15-leciu. Związane było to głównie z nawiązywaniem partnerskiej współpracy z samorządami ukraińskimi, ale nie tylko.

- Jeszcze na początku lat dziewięćdziesiątych XX w. Gmina wydała folder formatu A4 (jedna karta) z przeznaczeniem dla potencjalnych inwestorów w językach: polskim, angielskim, niemieckim i rosyjskim. Tłumaczenie zlecano na zewnątrz;
- Mniej więcej w tym samym czasie wydano liczący 24 str. folderek o walorach Gminy w językach: polskim, niemieckim i rosyjskim. Tłumaczenie zlecano na zewnątrz;
- Ok. 2000 r. wydano folderek turystyczny liczący ok. 20 stron formatu A5 w języku polskim, a jedynie z przedmowa w językach. Tłumaczenie zlecano na zewnątrz: rosyjskim i niemieckim;
- W 2005 r. Gmina wydała informator turystyczny wyłącznie w języku angielskim w formacie A4 (jedna karta składana na trzy części). Tłumaczenie zlecano na zewnątrz;
- W lipcu 2007 r. w wyniku realizacji projektu, ze Schematu II SPO - ROL Działania 2.7 Pilotażowego Programu Leader+ pn.: „Śladami Gotów” – Pradzieje Ziemi Hrubieszowskiej Elementem Europejskiego Dziedzictwa Kulturowego”, opracowano (przez prof. Andrzeja Kokowskiego) i wydano książkę „30 powodów do dumy z mieszkania w Krainie Gotów”, której podsumowanie zostało przetłumaczone na języki: angielski, ukraiński i niemiecki.
- W ramach tego samego projektu utworzono Szlak Gocki z Masłomęcza do Kryłowa. W związku z tym Gmina Hrubieszów opracowała ulotkę w języku ukraińskim, dotyczącą tego szlaku (w formacie jednej karty A5 składanej na pół). Opracowanie merytoryczne wykonał GOK w Hrubieszowie z siedzibą Wołajowicach, a tłumaczenie wykonane zostało przez pracownika Urzędu Gminy Hrubieszów.
- Na potrzeby promocji Gminy w okolicach Odessy w sierpniu 2007 r. opracowano prezentację multimedialną (w GOK) na płytach CD i przetłumaczono ją na język ukraiński (w Urzędzie Gminy Hrubieszów). Prezentację wydano ze środków własnych Urzędu Gminy Hrubieszów i GOK-u. Prezentacja ta, stale aktualizowana, wykorzystywana jest do dziś. W późniejszym czasie dokonano również jej przetłumaczenia na język angielski (zlecono na zewnątrz) i rozprowadzano m.in. w Brukseli, na Białorusi, w Szwajcarii, Bułgarii i Rumunii.
- W sierpniu/wrzeźniu 2010 r. Gmina Hrubieszów, w ramach realizowanego we współpracy z Miastem Włodzimierz Wołyński projektu pt.: „Nadbużańska przyroda – produkt transgranicznej turystyki ekologicznej – droga do rozwoju”, wydała dwujęzyczną publikację (album) w formie książkowej A4 w twardej oprawie, liczącą 80 stron. Album prezentował walory przyrodniczo-kulturowe nadbużańskiej Gminy Hrubieszów i jej okolic. Wydany został łącznie w nakładzie 3500 egzemplarzy. Opracowanie wykonane zostało w GOK, a tłumaczenie na język ukraiński w Urzędzie Gminy Hrubieszów.
- W 2012 r. w ramach projektu, realizowanego przez Miasto Hrubieszów, a w partnerstwie m.in. z Gminą Hrubieszów, finansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, wydana została ulotka w języku angielskim o masłomęckich Gotach (w formacie jednej karty A4 składanej na trzy).
- W ostatnich kilku latach niemal corocznie, Gmina Hrubieszów wydaje i wznawia (uaktualnia) prezentację multimedialną rozpowszechnianą wśród obcokrajowców na płytach CD/DVD w językach: ukraiński, rosyjskim i angielskim. W tych językach wydawane są (nakładem własnym) m.in. mapki gminy z zaznaczonymi atrakcjami turystycznymi.

3.4. Gmina Hrubieszów bierze również udział w projektach innych podmiotów:

3.4.1. Miasto Hrubieszów

3.4.1.1. W latach 2008-2009 Miasto Hrubieszów realizowało, jako lider, projekt pt.: „Witajcie w Gotanii – projekt budowy i promocji ponadlokalnej marki regionu hrubieszowsko-tomaszowsko-zamojskiego”, który otrzymał dofi-

nansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013. Gmina Hrubieszów była jednym z 10 partnerów projektu. Natomiast partnerem ze strony ukraińskiej było Miasto Włodzimierz Wołyński.

3.4.1.2. Od 2011 r. Miasto Hrubieszów realizuje (do czerwca 2014 r.), jako lider, projekt pt.: „Od wizji do nowoczesnego zarządzania podregionem Gotania”, który otrzymał dofinansowanie w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. Gmina Hrubieszów jest jednym z 11 partnerów projektu. Dzięki temu Masłomęcz odwiedzili Szwajcarzy (przedstawiciele Funduszu Szwajcarskiego, w 2009 r.).

3.4.1.3. c) Pracownik Urzędu Gminy Hrubieszów w ramach współpracy pomiędzy samorządami dokonywał tłumaczeń umowy partnerskiej pomiędzy Miastem Hrubieszów, a Miastem Włodzimierz Wołyński.

3.4.2. Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug

3.4.2.1. Gmina Hrubieszów jest członkiem Związku Transgranicznego „Euroregion Bug” oraz Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu Bug, a jej przedstawiciele wchodzi w skład władz Stowarzyszenia (obecnie w kadencji 2011 – 2014 członkiem Zarządu SSERB jest Sekretarz Gminy Hrubieszów Tomasz Zajac, który jednocześnie z racji pełnionej przez siebie funkcji Przewodniczącego Sejmiku Województwa Lubelskiego z urzędu jest również członkiem Rady Związku Transgranicznego). Natomiast w latach 2007-2011 członkiem Komisji Rewizyjnej SSERB był Wójt Gminy Hrubieszów Jan Mołodecki.

3.4.2.2. W dniach 8-9 czerwca 2017 r. radna Rady Gminy Hrubieszów Pani Aneta Dąbrowska wraz z przedstawicielką organizacji pozarządowej wzięły udział w wizycie do Nowowołyńska (Wołyńska Oblast' na Ukrainie) i okolic. Celem wyjazdu było ułatwienie nawiązania nowych polsko-ukraińskich partnerstw oraz zapoznanie się z możliwościami i zasadami realizacji małych projektów w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina.

3.4.3. Fundacja Kultury Duchowej Pogranicza

3.4.3.1. Od 2009 r. corocznie Gmina Hrubieszów uczestniczy, w organizowanym przez Fundację Kultury Pogranicza, na wyspie w Kryłowie (Gmina Mircze) i w m. Krecziw (Ukraina), Europejskich Dniach Sąsiedztwa. Prezentują się tam przede wszystkim masłomęccy Goci.

3.4.4. Gmina Bełżec

3.4.4.1. W 2008 r. Gmina Hrubieszów włączyła się aktywnie w realizowany przez Gminę Bełżec, jako lidera i ukraińskie Miasto Bełż, projekt finansowany ze środków Programu Polskiej Pomocy Zagranicznej MSZ pt.: „Transgraniczny Szlak Turystyczny Bełżec – Bełż – Bełżec”. Dzięki udziałowi pracownika Gminy Hrubieszów w konferencji międzynarodowej, podczas której dokonano wyznaczenia trasy szlaku, na jego przebiegu znalazły się również miejscowości z terenu tej Gminy.

3.4.4.2. W 2009 r. Gmina Hrubieszów uczestniczyła w kontynuacji poprzedniego projektu, który tym razem nosił tytuł: „Rozwój polsko-ukraińskiej współpracy na płaszczyźnie samorządowej – kontynuacja działań związanych z utworzeniem turystycznego szlaku transgranicznego Bełżec – Bełż – Bełżec”. Podobnie, jak w roku poprzednim liderem projektu, dofinansowanego z Programu Polskiej Pomocy Zagranicznej MSZ, była Gmina Bełżec, a jej partnerem po stronie ukraińskiej było Miasto Bełż. W wyniku realizacji projektu oznakowano polsko-ukraiński szlak turystyczny Bełżec-Bełż-Bełżec po obu stronach granicy. W objeździe studyjnym (i uroczystym otwarciu) po polskiej stronie szlaku uczestniczyli również dwaj pracownicy GOK i Urzędu Gminy Hrubieszów.

3.4.5. Gmina Drohiczyn

W maju 2017 r. Gmina Hrubieszów zgłosiła chęć udziału w projekcie Gminy Drohiczyn oraz Sokala (Ukraina) i Drohiczyzna (Białoruś), który ubiega się o dofinansowanie w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina. W ramach projektu miałyby powstać szlak turystyczny na rzece Bug, który zostałby zinwentaryzowany i oznakowany.

3.5. Gmina Hrubieszów promuje się również w innych zagranicznych miastach i państwach:

3.5.1. Bruksela

3.5.1.1. W latach 2008 – 2010 trzykrotnie pracownicy Urzędu Gminy Hrubieszów uczestniczyli w bezpłatnych

wizytach studyjnych w Parlamencie Europejskim, organizowanych przez polskich eurodeputowanych: Zdzisława Podkańskiego (dwukrotnie) i Lenę Kolarską-Bobińską.

3.5.1.2. W dniach 10-13 października 2011 r. przedstawiciele masłomęckiej Wioski Gotów promowali Gminę Hrubieszów podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast OPEN DAYS w Brukseli.

3.5.3. Bułgaria

Od 2008 r. corocznie drużyna masłomęckich Gotów uczestniczy w Festiwalach Kultury Antycznej w Svishtov. W ramach rewizyty bułgarskie grupy rekonstrukcyjne gościły podczas Biesiady Archeologicznej w Masłomęczu.

3.5.4. Rumunia

3.5.4.1. W dniach 21-23 czerwca 2013 r. drużyna masłomęckich Gotów uczestniczyła w VII Festiwalu Dackich Twierdz w Cricau w Rumunii.

3.5.4.2. W dniach 15-18 sierpnia 2013 r. 30-osobowa reprezentacja masłomęckiej Wioski Gotów uczestniczyła w II Festiwalu Antycznym w Tomis w Rumunii (Antic Festival Tomis 2013). Wcześniej grupy rekonstrukcyjne z Rumunii uczestniczyły w Biesiadzie Archeologicznej w Masłomęczu.

3.5.5. Słowacja

Podczas pobytu delegacji Gminy Hrubieszów na obchodach Dni Miasta Chust na Ukrainie, w maju 2012 r., nawiązano kontakt z przedstawicielem miasta Lipany na Słowacji. Za jego pośrednictwem próbowano nawiązać współpracę z tym miastem. W lipcu 2012 r. wystosowano zaproszenie do dla 2-osobowej delegacji z Lipan na Biesiadę Archeologiczną w Masłomęczu. Słowacy zaproponowali krótki, wieczorny występ podczas Biesiady Archeologicznej swojego zespołu Šarišská Lipa, który w tym czasie miał być w podróży do Gminy Fajslawice. Niestety pomimo zaakceptowania takiego rozwiązania, organizacyjnie Słowakom nie udało się wszystkiego dopiąć i ostatecznie odmówili udziału w Biesiadzie. Po tym kontakty urwały się. Do spotkania władz (Wójt Jan Mołodecki i Burmistrz Eduard Vokál) obu samorządów doszło w maju 2013 r. w Chuście na Ukrainie przy okazji kolejnych uroczystości, związanych z obchodami Dni Miasta Chust.

3.5.6. Węgry

Podczas pobytu delegacji Gminy Hrubieszów na obchodach Dni Miasta Chust na Ukrainie, w maju 2012 r., nawiązano kontakt z przedstawicielami miasta Nyirbator na Węgrzech. Z uwagi na trudności językowe w kontaktach bezpośrednich, do nawiązania współpracy Gmina Hrubieszów próbowała wykorzystać pośrednictwo ukraińskich partnerów z Chustu. W lipcu 2012 r. wystosowano zaproszenie do dla 2/3-osobowej delegacji z Lipan na Biesiadę Archeologiczną w Masłomęczu. Niestety Węgrzy odmówili przyjazdu. Po tym kontakty urwały się. Do spotkania władz (Wójt Jan Mołodecki i Burmistrz Balla Jánosné) obu samorządów doszło w maju 2013 r. w Chuście na Ukrainie przy okazji kolejnych uroczystości, związanych z obchodami Dni Miasta Chust.

3.5.7. Białoruś

3.5.7.1. W dniach 6-7 września 2012 r. pracownik Urzędu Gminy Hrubieszów uczestniczył w wyjeździe zorganizowanym przez SSERB na Międzynarodowe Forum Partnerów, zorganizowane przez Białoruski Sekretariat Związku Transgranicznego Euroregion Bug. Forum białorusko-ukraińsko-polskie odbywało się nad Jeziorem Białym na Białorusi (ok. 20 km od granicy z Polską). Stronę polską reprezentowali jeszcze przedstawiciele 4 samorządów lokalnych z terenu Województwa Lubelskiego. Przedstawiciel Gminy Hrubieszów podpisał memoranda o współpracy z trzema podmiotami białoruskimi.

W grudniu 2015 r. przyjęto 13-osobową delegację z Białorusi, która odwiedziła Gminę Hrubieszów. W skład delegacji wchodził przedstawiciel samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych. Wizytę studyjną na terenie Gminy Hrubieszów zorganizowało Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug, w ramach projektu „Zwiększenie możliwości gospodarczych na wsiach Białorusi”, realizowanego ze środków Unii Europejskiej oraz Agencji USA do Spraw Rozwoju Międzynarodowego USAID. Goście zapoznawali się z funkcjonowaniem i specyfiką podhrubieszowskich podmiotów gospodarczych oraz gospodarstw agroturystycznych. Zwiedzili również Wioskę Gotów w Masłomęczu. Celem wizyty było przekazanie polskiego doświadczenia funkcjonowania partnerstwa wielosektorowego organizacji non-profit, lokalnych organów władzy oraz małego bizne-

su w zakresie rozwoju gospodarczego na terenach wiejskich oraz udział społeczności lokalnych w podejmowaniu decyzji.

3.5.7.2. W dniu 27 czerwca 2017 r. na terenie Gminy Hrubieszów gościli przedstawiciele białoruskich samorządów oraz organizacji turystycznych z terenu obwodu (województwa) mohylewskiego. Celem wizyty było pozyskanie polskich doświadczeń z zakresu rozwoju turystyki. Goście odwiedzili Wioskę Strachów w Moroczynie i punkt widokowy w Gródku, spotkali się także z przedstawicielami Gminy Hrubieszów, w tym z Wójtem Panem Janem Mołodeckim. Głównym punktem programu był pobyt w Wiosce Gotów w Masłomęczu.

3.5.7. Mołdawia

W lipcu 2015 r. przygotowano przyjęcie 8 dziennikarzy z Mołdawii na terenie Gminy Hrubieszów. Wizyta odbyła się w ramach realizacji dokumentalnego filmu, który został wyemitowany w dwóch kanałach mołdawskiej telewizji. Goście zwiedzili m.in. punkt widokowy w Gródku i Wioskę Gotów w Masłomęczu.

3.5.8. Szwajcaria

3.5.8.1. Dzięki udziałowi w realizacji projektu Miasta Hrubieszów pt.: „Od wizji do nowoczesnego zarządzania podregionem Gotania”, w latach 2011-2014 Masłomęcz odwiedzali Szwajcarzy (przedstawiciele Funduszu Szwajcarskiego, w 2009 r.), a przedstawiciele Gminy (Sekretarz Tomasz Zając, Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Marcin Irek i pracownica Urzędu Gminy Urszula Ufnal) uczestniczyli w kilku wizytach studyjnych w Szwajcarii.

3.5.8.2. W dniach 16-20 marca 2013 r. pracownik Urzędu Gminy Hrubieszów wziął udział w wizycie studyjnej w Euroregionie Basileensis (Bazylea, Szwajcaria), zorganizowanej przez SSERB w ramach realizowanego przez nie projektu „Czynniki rozwoju euroregionów – wymiana doświadczeń pomiędzy Euroregionem Basileensis i Euroregionem Bug”, finansowanego ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

4. Galeria

Pociąg na Ukrainę - przed przejściem kolejowym w Gródku

Podczas Dnia Miasta Chust

Praca przy wspólnym projekcie z przedstawicielami Rejonu Horochowskiego

Przedstawiciele białoruskich samorządów w Wiosce Gotów w Masłomęczu 2017

Ukraiński zespół Mgielka

Wójt Gminy Hrubieszów Jan Mołodecki i Przewodniczący Horochowskiej Rady Rejonowej Taras Szcherbliuk podczas prac nad wspólnym projektem

Występ ukraińskiej skrzypaczki Anny Skrypka podczas Dnia Samorządu Terytorialnego 2017

Zespół To i Owo Na Ludowo podczas I Festiwalu Kultury Polskiej w Truskawcu

Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego powstał w 2015 r.
Jest państwową jednostką budżetową podległą MSWiA.
Działa na rzecz dalszej profesjonalizacji samorządu terytorialnego i administracji publicznej.

NIST, ul. Zielona 18, Łódź 90-601
Sekretariat tel. +48 42 633 10 70
e-mail: sekretariat@nist.gov.pl